

4. Elektronický prodej

Obliba elektronického obchodování v Česku rok od roku roste. Během roku 2021 uskutečnila elektronický prodej čtvrtina firem a tyto prodeje tvořily 30 % veškerých podnikových tržeb v tomto roce. Od roku 2005, kdy začal ČSÚ tento ukazatel sledovat, se tržby z elektronických prodejů na celkových tržbách podniků zvýšily více než čtyřnásobně. Podniky s 10 a více zaměstnanci v ČR prodávají častěji přes webové stránky či mobilní aplikace než pomocí elektronické výměny dat (EDI), nicméně tržby firem získané elektronickou výměnou dat jsou dlouhodobě vyšší. V roce 2021 byly, oproti tržbám z webových prodejů, vyšší přibližně 2,5krát.

Pozn.: otázky v této kapitole se vztahují k roku předcházejícímu šetření, tj. zde konkrétně k roku 2021

Hlavní zjištění

- V roce 2021 **uskutečňovalo elektronické prodeje** svého zboží a/nebo služeb 25 % podniků. **Tržby z elektronických prodejů** na celkových tržbách podniků s 10 a více zaměstnanci se za rok 2021 podílely z 30 %. **V elektronickém prodeji dominují velké podniky.** V roce 2021 elektronicky prodávala více než polovina z nich (53 %) a 43 % jejich celkových tržeb pocházely právě z uskutečněných elektronických prodejů.
- Podíl podniků prodávajících zboží a/nebo služby **přes webové stránky nebo mobilní aplikace je dlouhodobě vyšší** než podíl podniků prodávajících zboží a/nebo služby **pomocí elektronické výměny dat** (EDI). Přes web nebo aplikace prodávala v roce 2021 v Česku pětina podniků s 10 a více zaměstnanci (20 %), pomocí elektronické výměny dat 9 % podniků.
- Opačná je situace týkající se podílu **tržeb** z těchto elektronických prodejů. Tržby z prodejů uskutečněných přes webové stránky tvořily 8,5 % celkových podnikových tržeb v roce 2021, zatímco tržby získané elektronickou výměnou dat tvořily 21 % celkových podnikových tržeb.
- **Pětina podniků** (19 %) měla v roce 2021 **celkové elektronické prodeje vyšší než 10 % jejich celkových tržeb.** Tržby z e-prodejů vyšší než 10 % celkových tržeb mají dlouhodobě častěji velké podniky s více než 250 zaměstnanci (43 % z nich) a z hlediska převažující ekonomické činnosti jde nejčastěji o podniky působící **v cestovním ruchu.** V roce 2021 toto kritérium splňovalo 62 % cestovních agentur a kanceláří a 55 % firem poskytujících ubytování. Na třetím místě skončil **audiovizuální sektor.** V roce 2021 bylo v tomto odvětví 44 % podniků, jejichž finanční hodnota elektronických prodejů převyšovala 10 % jejich celkových tržeb.
- V roce 2021 uskutečňovalo elektronické prodeje v rámci EU průměrně 20 % podniků. V tomto ukazateli dominují podniky ve Švédsku (37 % podniků zde prodává elektronicky), Dánsku (36 % podniků) nebo Irsku (35 % podniků). V žebříčku podniků elektronicky prodávajících byla Česká republika za rok 2021 mezi členskými zeměmi EU **na nadprůměrném 11. místě**¹.
- Mírně nad průměrem EU27, který v roce 2021 činil 19 %, je ČR také v prodeji uskutečněných přes webové stránky nebo mobilní aplikace (20 %). První příčky patřily v roce 2021 Irsku (37 % podniků prodávajících přes web) a Litvě (35 %), nejméně často přes web prodávaly podniky v Rumunsku (10 % podniků) nebo v Lucembursku (11%).
- Lepší umístění mají však české podniky v evropském žebříčku za uskutečňování elektronických prodejů prostřednictvím elektronické výměny dat (9 % podniků) - za rok 2021 se umístily **na sedmé příčce, průměr za EU činil 6 % podniků.**
- V podílu tržeb z realizovaných elektronických prodejů se firmy s 10 a více zaměstnanci v Česku za rok 2021 umístily za irskými podniky **na druhém místě.** Tržby českých podniků z elektronických prodejů byly za rok 2021 na úrovni 30 % celkových podnikových tržeb, průměr za EU27 v roce 2020 činil 18 % celkových tržeb. Nejvyšší tržby z prodejů uskutečněných elektronickou cestou mělo v roce 2021 již zmiňované Irsko (33 %), nejmenší naopak podniky na Kypru (5 %). Pokud bychom vzali v úvahu jen **tržby získané elektronickou výměnou dat**, české podniky za rok 2021 získaly **první místo**

¹ Zdrojem dat pro mezinárodní srovnání je databáze Eurostatu. Ta byla aktualizována v prosinci roku 2022 a v případě elektronického obchodování se data v ní vztahují k roku 2021: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/digital-economy-and-society/data/comprehensive-database>

evropského žebříčku (21% podíl na celkových tržbách). Průměr Unie v tomto ukazateli byl ve stejném roce 11 %.

- Elektronický prodej pomocí elektronické výměny dat uskutečňují především velké podniky, v roce 2021 tímto způsobem prodávalo zboží či služby 39 % velkých, ale pouze 6 % malých firem. Z odvětvového pohledu je uskutečňování elektronického prodeje pomocí EDI **dlouhodobě nejvíce rozšířeno v automobilovém průmyslu** (CZ NACE 29). V roce 2021 tímto způsobem prodávala téměř polovina podniků (48 %) v tomto odvětví. Ve zpracovatelském průmyslu jsou prodeje prostřednictvím EDI, kromě automobilového průmyslu, poměrně časté ještě v potravinářství, nejvíce v odvětví **výroba nápojů** (CZ NACE 11), kde pomocí EDI prodávala v roce 2021 zhruba polovina podniků (48 %), ve **výrobě potravin** (CZ NACE 10) to bylo 22 % firem. Z odvětví služeb je prodej pomocí EDI rozšířen nejvíce ve **velkoobchodě** (v roce 2021 ho uskutečňovalo 21 % podniků).
- Detailnější údaje o online prodeji uskutečněném přes webové stránky nebo mobilní aplikace naleznete v kapitole č. 3 této publikace. Na tomto místě jen zopakujeme, že **podniky častěji elektronicky prodávají přes webové stránky nebo mobilní aplikace než pomocí elektronické výměny dat**. Prodej přes web nebo přes aplikace převažuje prakticky ve všech odvětvích, především v sektoru služeb. Nejvýrazněji je to vidět např. u cestovních agentur a kanceláří, v ubytování, stravování a pohostinství, ve stavebnictví, v sekci CZ NACE J nazvané *Informační a komunikační činnosti* nebo v maloobchodě. Ve většině odvětví zpracovatelského průmyslu naopak převažuje prodej pomocí EDI, nejvýrazněji v již zmíněném automobilovém průmyslu.
- Jak bylo zmíněno výše, prodeje přes webové stránky nebo mobilní aplikace jsou sice více frekventované, ale tržby z nich jsou výrazně nižší než tržby podniků získané elektronickou výměnou dat. Situaci nejlépe ilustruje příklad elektronického průmyslu (CZ NACE 26), kdy v tomto odvětví uskutečňovalo webové prodeje 19 % podniků a prostřednictvím EDI 16 % firem, oba typy prodejů byly tedy podobně časté. Tržby z webových prodejů za rok 2021 tvořily ale v tomto odvětví jen necelé 1 % z celkových tržeb, zatímco tržby získané elektronickou výměnou dat tvořily ve stejném roce 76 % z jejich celkových tržeb.
- **Nejvyšší tržby z prodejů uskutečněných pomocí elektronické výměny dat** vykázal v roce 2021 právě již zmíněný **elektronický průmysl**, tedy výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (76% podíl na celkových tržbách podniků v tomto odvětví). S velkým odstupem patřily druhé nejvyšší tržby z prodejů pomocí EDI podnikům v **elektrotechnickém průmyslu** (CZ NACE 27: 48 % z celkových tržeb), **v potravinářském, nápojovém a tabákovém průmyslu** (35 % z celkových tržeb) nebo **v automobilovém průmyslu** (CZ NACE 29: 37 % z celkových tržeb).

Tab. 4.1: Podniky, které uskutečnily elektronický prodej; 2021

	celkem	podniky s elektronickými prodeji vyššími než 10% jejich celkových tržeb	podle způsobu uskutečnění:	
			přes webové stránky nebo mobilní aplikace	pomocí elektronické výměny dat
Podniky celkem (10+)	24,7	18,9	20,2	9,1
Velikost podniku				
10–49 zaměstnanců	22,0	16,7	19,7	6,1
50–249 zaměstnanců	30,8	23,8	21,1	16,3
250 a více zaměstnanců	52,5	42,6	27,7	39,0
Odvětví (ekonomická činnost)				
Zpracovatelský průmysl	26,8	19,2	17,7	13,2
Výroba a rozvod energie, plynu, tepla	6,9	4,4	4,9	3,3
Stavebnictví	6,8	5,5	3,8	4,6
Obchod a opravy motorových vozidel	41,7	32,4	41,4	12,4
Velkoobchod	48,4	38,3	41,8	21,2
Maloobchod	39,8	32,4	39,4	5,2
Doprava a skladování	13,7	11,5	9,6	7,9
Ubytování	61,7	55,0	61,2	6,7
Stravování a pohostinství	26,1	20,9	26,0	2,0
Činnosti cestovních agentur a kanceláří	71,0	62,3	69,9	13,9
Audiovizuální činnosti; vydavatelství	58,2	43,6	55,8	13,2
Telekomunikační činnosti	47,3	35,7	47,3	4,7
Činnosti v oblasti IT	22,4	16,3	19,5	5,1
Činnosti v oblasti nemovitostí	9,2	7,4	7,5	2,5
Profesní, vědecké a technické činnosti	12,2	7,0	10,4	4,1
Ostatní administrativní a podpůrné činnosti	7,9	5,8	6,7	2,0

podíl na celkovém počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané velikostní a odvětvové skupině (v %)

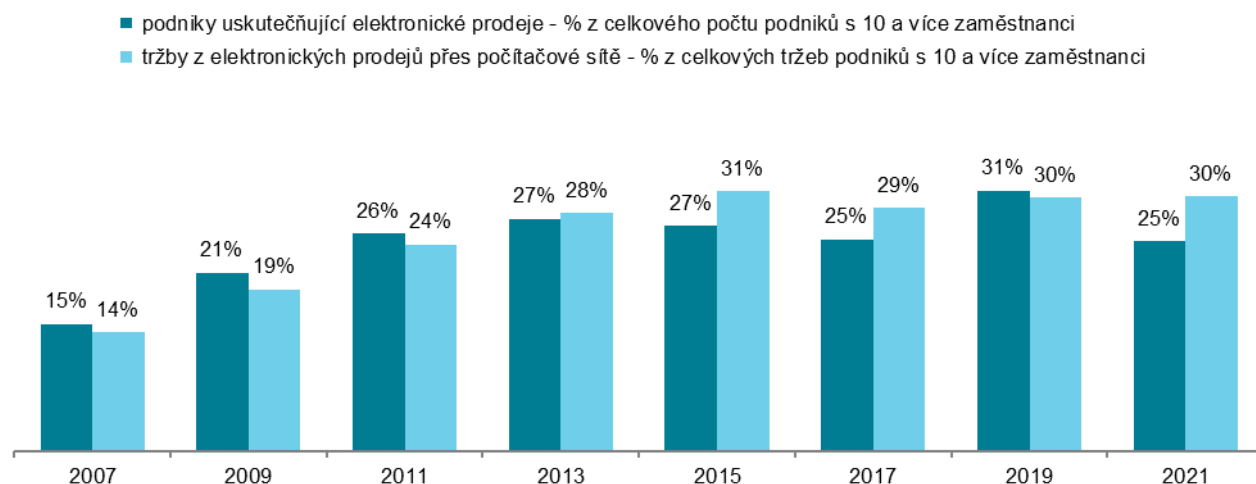
Tab. 4.2: Tržby podniků z elektronických prodejů; 2021

	celkem	podle typu použité sítě:			
		přes internet	z toho:		přes ostatní počítačové sítě (např. privátní sítě)
			přes webové stránky nebo mobilní aplikace	pomocí elektronické výměny dat	
Podniky celkem (10+)	29,9	23,2	8,5	14,7	6,7
Velikost podniku					
10–49 zaměstnanců	13,0	12,0	8,2	3,8	1,0
50–249 zaměstnanců	20,1	17,2	7,4	9,8	2,9
250 a více zaměstnanců	40,6	30,1	9,2	21,0	10,5
Odvětví (ekonomická činnost)					
Zpracovatelský průmysl	33,3	17,6	3,1	14,5	15,7
Výroba a rozvod energie, plynu, tepla	53,8	52,8	9,5	43,3	1,1
Stavebnictví	4,8	3,2	0,6	2,6	1,6
Obchod a opravy motorových vozidel	22,9	22,7	13,5	9,2	0,2
Velkoobchod	22,0	20,5	11,7	8,8	1,5
Maloobchod	25,9	25,4	22,8	2,7	0,4
Doprava a skladování	29,6	27,8	8,2	19,6	1,8
Ubytování	34,6	34,3	31,2	3,0	0,3
Stravování a pohostinství	9,1	8,9	8,3	0,6	0,2
Činnosti cestovních agentur a kanceláří	75,8	74,4	71,9	2,4	1,4
Audiovizuální činnosti; vydavatelství	46,3	46,2	38,1	8,0	0,1
Telekomunikační činnosti	13,4	13,2	10,2	3,1	0,1
Činnosti v oblasti IT	17,9	17,2	12,2	4,9	0,7
Činnosti v oblasti nemovitostí	6,1	5,4	4,0	1,4	0,7
Profesní, vědecké a technické činnosti	6,4	5,3	1,5	3,8	1,1
Ostatní administrativní a podpůrné činnosti	37,7	36,6	13,8	22,7	1,1

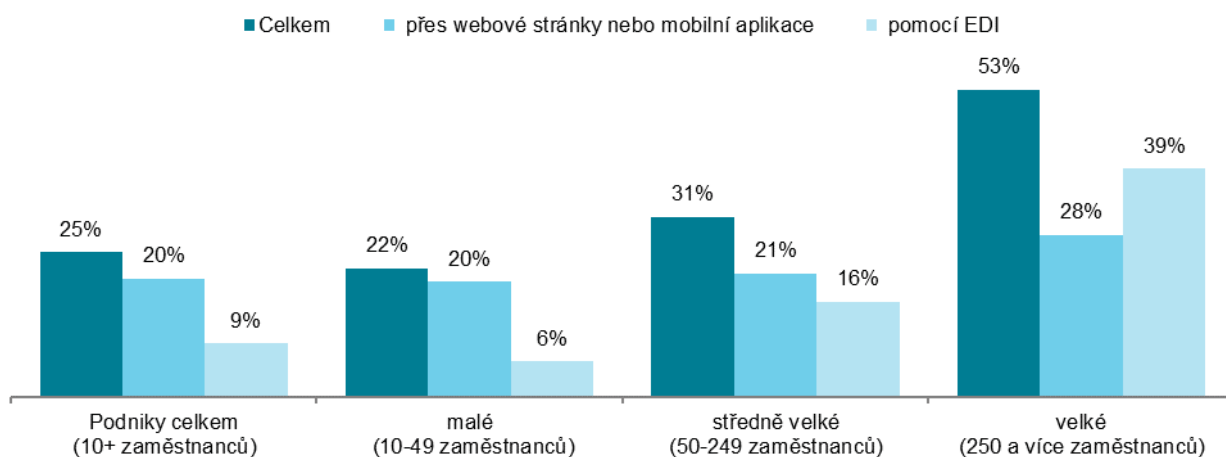
podíl z celkových tržeb podniků s 10 a více zaměstnanci v dané velikostní a odvětvové skupině (v %)

Zdroj: Český statistický úřad, 2022

Graf 4.1: Elektronický prodej v podnicích s 10 a více zaměstnanci v ČR

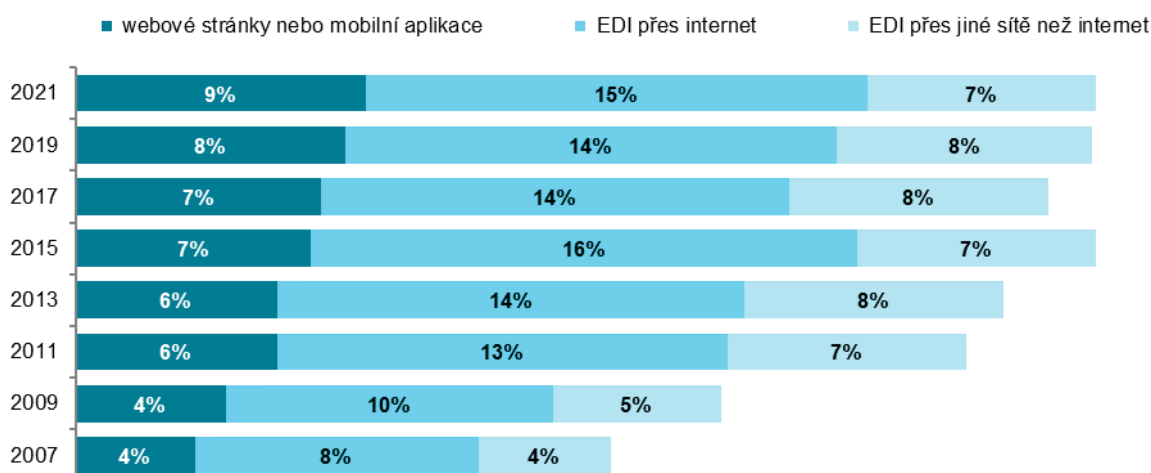

Graf 4.2: Podniky s 10 a více zaměstnanci v ČR uskutečňující elektronické prodeje; 2021

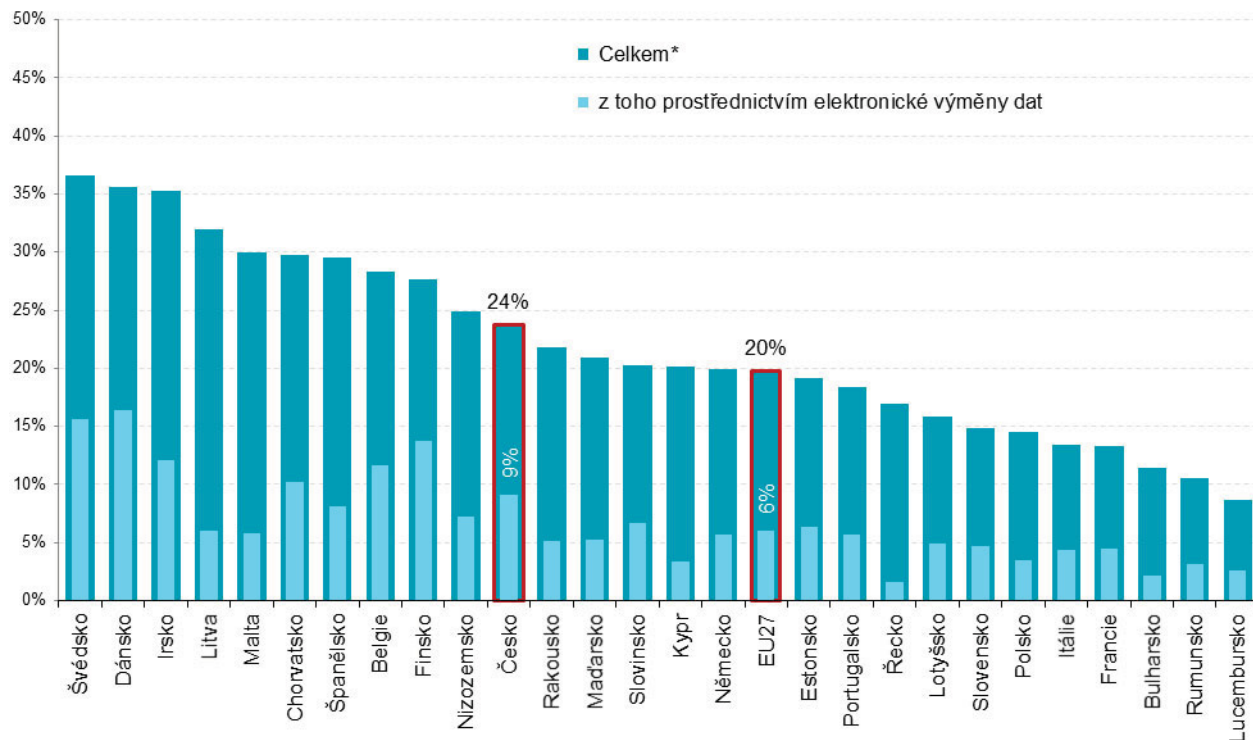
podíl na celkovém počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané velikostní skupině

Graf 4.3: Tržby z elektronických prodejů v podnicích s 10 a více zaměstnanci v ČR podle použité počítačové sítě

podíl na celkových tržbách podniků s 10 a více zaměstnanci v daných letech

Graf 4.4: Podniky s 10 a více zaměstnanci v zemích EU uskutečňující elektronické prodeje; 2021

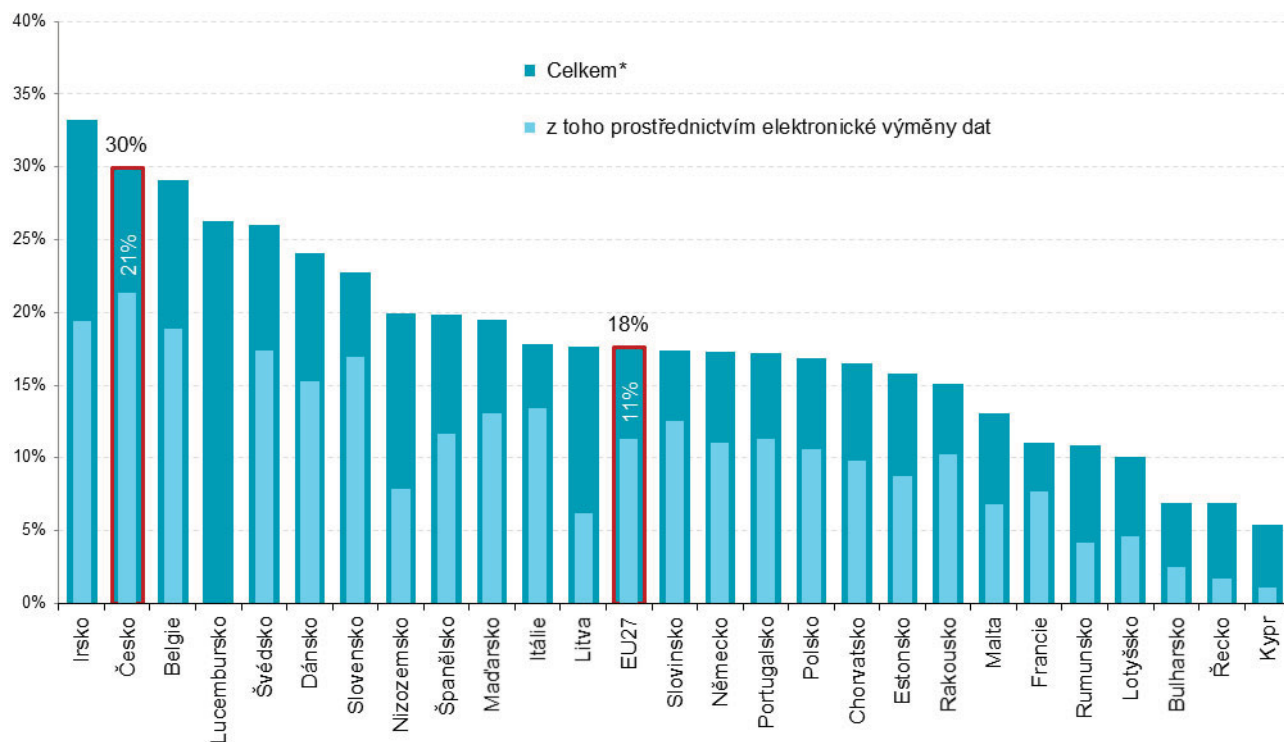

* podniky dané země, které měly v průběhu roku 2021 tržby z elektronických prodejů

podíl na celkovém počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané zemi

zdroj dat: Eurostat, prosinec 2022

Graf 4.5: Tržby podniků s 10 a více zaměstnanci v zemích EU z uskutečněných elektronických prodejů; 2021

* tržby podniků dané země, které měly v průběhu roku 2021 tržby z elektronických prodejů uskutečněných prostřednictvím počítačových sítí, na jejich celkových tržbách v roce 2021

podíl na celkových tržbách podniků s 10 a více zaměstnanci v dané zemi

zdroj dat: Eurostat, prosinec 2022